

Številka: U-I-79/16-7

Datum: 12. 4. 2018

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za preizkus pobude Ribiške zveze Slovenije, Ljubljana, ki jo zastopa Odvetniška pisarna Stušek, d. o. o., Celje, na seji 12. aprila 2018

sklenilo:

Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti 15. 2. in 15. 2. 1. točke Priloge Pravilnika o klasifikaciji vrst posebne rabe vode in naplavin (Uradni list RS, št. 24/15) se zavrže.

OBRAZLOŽITEV

1. Pobudnica zatrjuje, da sta točki 15. 2 in 15. 2. 1 Priloge Pravilnika o klasifikaciji vrst posebne rabe vode in naplavin (v nadaljevanju Pravilnik) v neskladju z Zakonom o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 58/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15 – v nadaljevanju ZV-1) in Ustavo. Navaja, da je s spremembo klasifikacije vrst posebne rabe vode in rabe naplavin, ki jo ureja izpodbijani Pravilnik, prišlo do posega v dosedanji položaj ribiških družin. Agencija Republike Slovenije za okolje naj bi na podlagi Pravilnika ribiškimi družinam z odločbo odmerila plačilo vodnega povračila za pretekla leta. S tem naj bi bilo ribiškimi družinam določeno veliko finančno breme. Pobudnica zatrjuje, da je samostojna in nepridobitna zveza društev, ki deluje na podlagi Zakona o društvih (Uradni list RS, št. 64/11 – uradno prečiščeno besedilo – ZDru-1) in Zakona o sladkovodnem ribištvu (Uradni list RS, št. 61/06 – ZSRib), ter da ima status društva, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanje narave in na področju varstva okolja.

2. Pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti lahko da, kdor izkaže svoj pravni interes (prvi odstavek 24. člena Zakona o Ustavnem sodišču, Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS). Po drugem odstavku navedenega člena je pravni interes podan, če predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, katerega oceno pobudnik

predlaga, neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj.

3. Za vsako rabo vodnega ali morskega javnega dobra ali naplavin, razen za splošno rabo, se plačuje plačilo za vodno pravico in vodno povračilo, skladno z določbami tega zakona (prvi odstavek 6. člena ZV-1). V skladu s prvim odstavkom 124. člena ZV-1 je imetnik vodne pravice za rabo vode, naplavin ali vodnih zemljišč v lasti države dolžan plačevati vodno povračilo, sorazmerno obsegu vodne pravice. V Pravilniku je določena klasifikacija vrst posebne rabe vode in rabe naplavin. S tem je urejena vrsta rabe vode, ki pomeni posebno rabo vode, za katero je treba v skladu s prvim odstavkom 6. člena ZV-1 plačati za vodno pravico in vodno povračilo. Pobudnica zatrjuje, da so ribiške družine, ki rabijo vodno javno dobro, prejele odločbe za plačilo vodnega povračila za rabo vode, ki je v 15. 1. in 15. 1. 2. točkah Priloge pravilnika klasificirana kot posebna raba vode. To pomeni, da izpodbijani določbi Pravilnika ne učinkujeta neposredno, saj je ribiškimi družinam ob upoštevanju določb Pravilnika izdana upravna odločba. Zoper upravno odločbo je zagotovljena pritožba in upravni spor. V takih primerih se lahko pobuda vloži šele po izčrpanju pravnih sredstev zoper posamični akt, izdan na podlagi izpodbijanega predpisa, hkrati z ustavno pritožbo, pod pogoji iz 50. do 60. člena ZUstS. To stališče Ustavnega sodišča je podrobneje obrazloženo v sklepu Ustavnega sodišča št. U-I-251/07 z dne 10. 1. 2008 (Uradni list RS, št. 6/08, in OdlUS XVII, 2).

4. Po ustaljeni ustavnosodni presoji imajo politične stranke, društva, zbornice in združenja pravni interes le za izpodbijanje predpisov, ki neposredno posegajo v njihove pravice, pravne interese ali pravni položaj. Pobudnica zatrjuje, da izpodbijani določbi Priloge Pravilnika posegata v položaj ribiških družin, nevladne organizacije v javnem interesu pa imajo poseben položaj samo, če zastopajo javne interese na področju, na katerem so pridobile status nevladne organizacije v javnem interesu. Pobudnica ne zatrjuje, da bi izpodbijani določbi Priloge Pravilnika neposredno posegali v njene pravice ali pravni položaj.

5. Za pobudo, ki jo pobudnica vlaga v imenu svojih članov in zaradi njihovih interesov, njen pravni interes ni izkazan. Ustavno sodišče je sicer izjemoma priznalo pravni interes za vložitev pobude tistim združenjem, ki so bila ustanovljena z namenom zagotavljanja pravic in interesov tistih skupin oseb, ki se v njih povezujejo, izpodbijani predpis pa naj bi jim te pravice kratil (tako npr. v odločbah št. U-I-86/94 z dne 14. 11. 1996, Uradni list RS, št. 68/96, in OdlUS V, 153, in št. U-I-127/01 z dne 12. 2. 2004, Uradni list RS, št. 25/04, in OdlUS XIII, 10), in ekološkimi društvom, ki so bila na podlagi takrat veljavnega zakona, ki je urejal varstvo okolja, subjekti varstva okolja (sklep št. U-I-30/95 z dne 21. 12. 1995, Uradni list RS, št. 3/96, in OdlUS IV, 126).¹ Po

¹ Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 70/08, 108/09, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15 in 30/16 – ZVO-1) je v 152. in 153. členu uporabil pojem nevladne organizacije na področju varstva okolja, ki delujejo v javnem interesu. V

sprejetju stališča iz sklepa št. U-I-251/07, da je treba v primeru, ko predpis ne učinkuje neposredno, izčrpati vsa pravna sredstva in šele po njihovem izčrpanju hkrati z ustavno pritožbo vložiti tudi pobudo, prejšnje stališče ni več mogoče v primerih, ko predpis ne učinkuje neposredno. Tako politične stranke, društva, zbornice in združenja kot tudi nevladne organizacije v javnem interesu ne morejo v konkretnem sporu svojih članov nastopati kot stranka ali stranski udeleženec, saj ne varujejo svojih pravic in pravnih interesov, niti javnega interesa, za varstvo katerega imajo pridobljen status. Posledično in iz enakega razloga tudi ne morejo vložiti ustavne pritožbe ter hkrati z njo tudi ne pobude (tako Ustavno sodišče v sklepih št. U-I-158/07 z dne 4. 12. 2008, št. U-I-204/07 z dne 28. 1. 2009, št. U-I-306/08 z dne 5. 2. 2009 in št. U-I-273/08 z dne 23. 9. 2009). Zato pobudničin pravni interes za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti izpodbijanih določb ni izkazan.

6. Ker pobudnica ne izkazuje pravnega interesa, je Ustavno sodišče njeno pobudo zavrglo.

7. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi tretjega odstavka 25. člena ZUstS in prve alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11 in 70/17) v sestavi: predsednica dr. Jadranka Sovdat ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Rajko Knez, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik in Marko Šorli. Sklep je sprejelo soglasno.

dr. Jadranka Sovdat
Predsednica